

Norsk Ornitologisk Forening (NOF)

Sandgata 30 B
N-7012 Trondheim

e-post: nof@birdlife.no internett: www.birdlife.no

Telefon: (+ 47) 73 84 16 40
Fax: (+ 47) 73 84 16 41
Bankgiro: 4358.50.12840
Org. nr.: 970 089 748

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep.
0033 Oslo

Att. Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

Deres ref.	Deres kontaktperson	Vår ref.	Vår kontaktperson	Dato
NVE 200302250-138 kte/lhb	Lars Håkon Bjugan	07/10 422.41	Inge Hafstad (inge@birdlife.no)	10. januar 2007

Klage på konsesjon gitt til Norsk Miljø Energi Sør AS til å bygge og drive Lista vindkraftverk i Farsund kommune.

Norsk Ornitologisk Forening (NOF) viser til ovenfor nevnte konsesjonssak, offentliggjort den 20. desember 2006 og mottatt av oss den 5. januar 2007.

NOF vil under henvisning til konsesjonsdokumentet og forvaltningsloven, benytte sin rett til å klage på følgende konsesjon gitt av NVE den 20. desember 2006:

1. Norsk Ornitologisk Forening (NOF) klager herved på NVEs vedtak om å gi konsesjon til Norsk Miljø Energi Sør AS til å bygge og drive Lista vindkraftverk i Farsund kommune.

NOF er i utgangspunktet ikke motstander av utbygging av vindkraft. Tvert om mener vi at det er viktig å benytte energikilder som ikke er forurensende og som i produksjonsfasen ikke belaster miljø i betydelig grad. Vind må i utgangspunktet betraktes som en slik miljøvennlig energikilde. Dette forhindrer likevel ikke at også utbygging av vindparker kan innebære det samme potensial til konflikter i forhold til verdifull natur som all annen arealkrevende utbygging.

Vi har i alle tilsvarende saker etterlyst og krevd at spesielt i nåværende fase av vindkraftutbygging må det være særdeles viktig å vurdere vår framtidige vindkraftutbygging helhetlig etter en modell lignende "Samla plan for vassdrag". Vi mener Norge som miljønasjon må være forpliktet til det. Slik enkelte planer blir kjørt fram i denne runden, har det åpenbart også vært viktig å posisjonere seg i forhold til tilskuddsmidler og eventuelle krav som åpenbart vil måtte komme med økende erfaring. Minimumskravet må likevel være å vurdere slike saker i forhold til hverandre og i forhold til eksisterende og godkjente utbygginger, i forhold til den politisk målsettingen for utbygging av alternativ kraft slik det framgår av stortingsmelding nr. 29 (1998-99) ("Energimeldingen"), og i forhold til nasjonale

og internasjonale miljømål og forpliktelser forøvrig slik de er nedfelt i stortingsmeldinger og internasjonale konvensjoner og avtaler.

Den nasjonale målsettingen om å bevare inngrepsfrie naturområder i Norge er nedfelt i flere Stortingsmeldinger som bl.a. St.meld. nr. 31 (1992-93) "Den regionale planleggingen og arealpolitikken" og særlig i St. meld. nr. 29 (1996-97) om "Regional planlegging og arealpolitikk" og i St. meld. nr. 58 (1996-97) om "Miljøvernpolitikk for en bærekraftig utvikling", der det er et uttrykt mål at inngrepsfrie naturområder skal bevares, bl.a. av hensyn til nasjonal arv og identitet, friluftsliv og biologisk mangfold. Dette er understreket også i i de siste års Stortingsmeldinger om "Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand". Dette er politiske føringer som også NVE som statlig forvaltnings- og konsesjonsmyndighet er forpliktet til å forholde seg til.

NVE sier at de er av den oppfatning at det er ingen verneområder som blir direkte berørt av etableringen av vindkraftverket. NOF er av en helt annen oppfatning. Planområdet grenser i vest mot Listastrendene landskapsvernområde. Formålet med landskapsvernområdet er å bevare et egenartet natur- og kulturlandskap med spesielle strandtyper og geologiske, botaniske, zoologiske og kulturhistoriske kvaliteter av meget høy verneverdi. Med utpreget dramatisk natur med bratte klippeformasjoner og åpent hav, utgjør dette landskapet en vesentlig kontrast til rullesteinsstrendene i sør og sandstrendene i sørøst. De etablerte naturreservatene og landskapsvernområdene understreker at Listahalvøya utgjør det mest verdifulle av alle naturområder som er å finne på Sørlandskysten, og er verneområder med internasjonal verdi, noe deler av områdenes status som Ramsarområde er med på å bevis. Det eksisterer få andre områder i Norge som har sammenlignbar tetthet og variasjon i nasjonalt til internasjonalt verneverdig natur og naturreservater. Naturvernområdene dekker også en stor gradient – fra Listastrendene landskapsvernområde med virkeområde fra 6 meters sjødyb, og opp til Ulgjel myrreservat som er beliggende i kanten av vindmølleområdet oppe på heiene. En etablering av Lista vindkraftverk vil være med på å forringe Listahalvøyas kvaliteter, både naturfaglig og estetisk, og vil ikke være forenlig med verneformålet for Listastrendene landskapsvernområde. En etablering vil også, etter NOFs mening forringe områdets kvaliteter som friluftslivsområde.

NVE konstaterer i sine konsesjonsdokumenter at vindkraftverket kan få negative konsekvenser for trekket av rovfugl langs indre deler av Lista og hekkende rødlista arter i eller i nærheten av planområdet. Etter NVEs vurdering antas virkningene å være moderate og akseptable. Dette er en konklusjon som NOF er sterkt uenig i. De pågående etterundersøkelsene på Smøla har vist at kollisjon mellom havørn og vindturbiner er større en man antok på forhånd. NOF er svært skeptisk til at NVE på ny innvilger konsesjon for et vindkraftverk i tilknytning til en av de viktigste trekkledene for fugl i Skandinavia. Området er spesielt viktig for trekkende rovfugl, som benytter det aktuelle planområdet. Rovfugl er også en av de artsgruppene, sammen med skumrings- og nattaktive fugler, som er mest utsatt for kollisjon mellom fugl og vindturbiner.

Hubroen er en art som mest sannsynlig hekker innenfor planområdet. i følge Artsdatabanken er de største truslene for bestanden av hubro miljøgifter, kraftlinjer og vindkraftutbygging. Artsdatabanken finner det rimelig å anta at det har vært en bestandsnedgang på minst 20 % de siste 18 år. Arten er plassert i kategori EN (sterkt truet) basert på kriteriet C1 (liten populasjon med bestandsnedgang) i siste utgave av rødlista (desember 2006). Dette er arter som i følge Artsdatabanken har svært høy risiko for utdøing. Norge har en stor del av den skandinaviske bestanden, slik at Norge har et klart ansvar knyttet til forvaltningen av hubro. Hekkelokaliteter til arter som er kategorisert som EN i rødlista blir automatisk betegnet som områder med nasjonal verdi. Arter som benytter skumringen og natta til å jakte vil også være mer utsatt for kollisjoner med vindturbinene en dagaktive fugler. Med de storstilte planene for vindkraftverk langs kysten, vil hubro være en av de artene som sannsynligvis er mest sårbar mot en slik

utbygging.

Ut fra den bakgrunnsvurderingen som NVE har lagt til grunn for sitt konsesjonsvedtak, kan vi ikke se at de har skjøttet sin oppgave på en akseptabel måte når det gjelder konsesjons-søknaden for Lista. Det er etter vår mening på sentrale punkt i forhold til miljø- og naturvernverdier foretatt en overprøving av det naturfaglige materialet og de naturfaglige vurderingene som er lagt fram i rapporter og høringsinnspill, og det er ikke skaffet til veie referansemateriale som etter vår oppfatning er helt sentralt for de problemstillinger vi står over for på Lista, og både verdi og negative effekter synes å være bagatellisert i forhold til de naturfaglige innspillene (se bl.a. miljøvernavdelingen hos Fylkesmannen i Vest-Agder sine vurderinger av konsekvensene for et slikt tiltak). NOF kan heller ikke finne noen utredninger på at NVE har lagt fram en vurdering av og dermed en begrunnelse for hvorfor hensynet til naturverdiene i dette området kan nedprioriteres i forhold til de nasjonale og internasjonale miljømål, slik de er nedfelt i en rekke sentralpolitiske meldinger og vedtak, og i forhold til de internasjonale konvensjoner og avtaler som Norge har underskrevet for å ivareta verdifull natur. Vi finner heller ikke en god og overbevisende begrunnelse for hvorfor vindkraftutbygging skal ha prioritet på Lista i forhold til andre aktuelle lokaliseringer og i forhold til de nasjonale målsettingene om energiforsyning og vindkraft.

Konklusjon

Vår konklusjon er at NVEs vurdering av konsekvensene av en full utbygging av Lista vindkraftverk etter Norsk Miljø Sør AS sine planer, er gjort på sviktende grunnlag og uten at det er tatt nødvendig hensyn til nasjonale miljømål og internasjonale forpliktelser slik de er nedfelt i konkrete vedtak og dokumenter. Spesielt alvorlig finner vi mangel på verdisetting og verdivurdering av områdets funksjon, særegenhet og spesielle verdi i forhold til såkalte rødlistearter. På den andre siden er det ikke skaffet til veie referansemateriale som burde være helt sentralt for effektvurderingene i forhold til rødlistede fuglearter. Etter vår mening har dette medført en undervurdering og nedvurdering av naturfaglige og miljøfaglige verdier på en slik måte at sentrale miljøverdier og viktige, nasjonale og internasjonale miljømål er satt til side. Dette kan umulig være i samsvar med de hensyn og verdier som skal ivaretas, og som bl.a. konsekvensvurderinger etter Plan- og bygningsloven skal se til blir oppfylt. Hensynet til biologisk mangfold er ikke nevnt i konsesjonsdokumentet, og en så sentral nasjonal målsetting som stopp i tapet av biologisk mangfold før 2010 (2010-målsettingen) er overhode ikke berørt. Gjennomføring av tiltaket vil medføre et tap av det biologiske mangfoldet, ikke bare lokalt, men også nasjonalt og internasjonalt, og vil vanskeliggjøre innfrielsen av 2010-målsettingen.

I forbindelse med konsesjonsbehandlingen kan ikke NOF se at naturverdier, og konflikter opp mot disse, er vurdert i forhold til nasjonale miljømål nedfelt i en rekke stortingsmeldinger, og de er heller ikke vurdert i forhold til Norges internasjonale forpliktelser, spesielt i henhold til Ramsarkonvensjonen, Bonnkonvensjonen og Biodiversitetskonvensjonen (Riokonvensjonen), men også i forhold til samordning med miljøvern hensyn i EU-landene (naboland) (EUs fugledirektiv).

Ved behandlingen av Stortingsmelding 29 (1998-99) om energipolitikken, jf. Innst. S. nr. 122 (1999-2000) er det fastsatt som mål at det innen 2010 skal bygges ut vindkraftanlegg i Norge som årlig produserer 3 TWh, noe som det for lenge siden er gitt konsesjoner til. Nå som den nasjonale målsettingen i forhold til utbygging av vindkraft er innfridd, krever NOF at 2010-målsettingen om biologisk mangfold blir sterkt vektlagt.

Norsk Ornitologisk Forening regner med at klagebehandlingen legger avgjørende vekt på å få rettet opp de mangler og feil vi mener preger vesentlig deler av beslutningsgrunnlaget. Spesielt må det legges hovedvekt på verdivurdering og verdiskalering av sentrale fuglearter og forekomster i området, på det mest relevante og mest oppdaterte erfaringsmateriale for

forventede effekter på naturverdiene, at verdiene vurderes i forhold til andre områder både innenlands og utenlands og i forhold til andre vindparkområder, og endelig at verdier, inngrep og effekter vurderes i forhold til nasjonale miljømål slik de er nedfelt i sentralpolitiske dokumenter og i henhold til forpliktende, internasjonale avtale og konvensjoner.

NOF hadde forventet at de foreløpige resultatene (som tyder på høyere kollisjonsrisiko enn forventet) av etterundersøkelsene på Smøla ville vektlegges når NVE behandler en ny konsesjonssøknad om vindkraftverk i en av de viktigste trekkledene for fugl. Likeledes må leveområder for arter som er kategorisert som sterkt truet i Artsdatabankens nye rødliste (utgitt i desember 2006) vektlegges i dagens arealplanlegging. NOF krever at dette bør vektlegges i en langt høyere grad i klagebehandlingen. NOF forutsetter også at det i forbindelse med klagebehandlingen blir gjennomført møter og befaringer på en slik måte at alle interesseparter og faginstanser får reell innspillsmulighet forut for en sluttbehandling av klagen.

Dette må etter vår oppfatning føre til en revurdering og oppheving av konsesjonsvedtaket.

For Norsk Ornitologisk Forening

Inge Hafstad
(fungerende generalsekretær)

Kopi:

Fylkesmannen i Vest-Agder
Direktoratet for naturforvaltning
Olje- og Energidepartementet
NOF Lista Lokallag

Serviceboks 513
Postboks 8148 Dep.
Boks 171

4605 Kristiansand
7485 Trondheim
0033 Oslo
4558 Vanse